

1

Просто зробіть це!

Вірте, що це можна зробити

Майте цілі

Живіть на повну

Ніколи не здавайтесь

Налаштовуйтеся на позитив

Вірте у себе

Будьте наполегливими

Допомагайте іншим

Коли я вперше дізнався, що деякі члени команди *Virgin* називають мене «Доктором Так», мене це потішило. Очевидно, таке прізвисько я отримав через свою машинальну реакцію на запитання, прохання чи вирішення якихось проблем, яка була радше позитивною, аніж негативною. Я завжди намагався знайти способи щось зробити, передусім якщо ідея справді була гарною.

Моє гасло звучить так: «Під три чорти турботи! Нумо до роботи!»

Я знаю багатьох людей, у яких, певно, виробився умовний рефлекс, як у собак Павлова, бо вони завжди відповідають «ні» або «мені треба подумати» на запитання, хоч би якими вони були: незначними й не надто важливими або значущими та революційними. Можливо, вони надміру передбачливі чи підозрілі до нових ідей, а може, їм справді потрібен час на роздуми. Та це не мій спосіб вести справи. Якщо мені подобається

ідея, я кажу: «Так, я її розгляну», а тоді починаю працювати над тим, щоб втілити цю ідею в життя. Звісно, я не кажу «так» буквально всім. Але що гірше: інколи припускатися помилок чи бути упередженим і втрачати можливості?

Я вважаю, що варто залучати до роботи знання і досвід інших людей. Ось чому мені подобається працювати, використовуючи весь потенціал команди. Приборкати енергію — це те саме, що приборкати інтелектуальні ресурси мозку. Бо навіщо брати людину для виконання конкретного завдання, якщо ви ігноруєте її досвід і талант? Це як прийти на консультацію до експертів і не скористатися їхніми порадами.

Я також довіряю своїй інтуїції і хисту втілювати в життя все, що замислив. Якщо якась ідея чи проект варті моєї уваги і будуть мені до снаги, я поставлюся до них серйозно, навіть за умови, що ніколи не робив цього раніше і не думав про це. Ви не почуєте від мене: «Я не можу цього зробити, бо не знаю, як це робиться». Адже можна звернутися до людей, розібратися в усьому, знайти спосіб вирішення проблеми. Бачити, чути, навчатись — це те, що ми маємо робити впродовж усього життя, а не лише у школі.

Є ще ті дурні правила, які хтось вигадав, не знаючи для чого. Я завжди вважав, що якщо ви створюєте якісь громадські організації чи комітети, то вони завжди знайдуть собі нікому не потрібну роботу. Наш світ сповнений бюрократії, яку розводять комітети, що мають багато вільного часу і незбориме прагнення контролювати все навколо. Здебільшого бюрократичні перепони — це хитромудра плутанина нікому непотрібної, безглуздої тарабарщини. Якщо я хочу зробити щось варте — чи навіть просто цікаве, — жодні дурні правила мене не зупинять. Я знайду законний спосіб обійти правила і зроблю те, що замислив. Я кажу своїм співробітникам:

«Якщо ви хочете щось зробити — то зробіть це». В такому разі виграють усі. Працю та ідеї персоналу потрібно цінувати, тоді й вони будуть задоволені, і *Virgin* матиме зиск від їхнього внеску та докладених зусиль. Зазвичай люди кидають свою роботу не через низьку зарплатню. Вони йдуть тому, що їх не цінують. Багато компаній обмежують своїх людей — якщо ви оператор телефонної станції, то ви завжди будете телефоністом. Ми ж цінуємо своїх людей, заохочуємо їх бути більш гнучкими та винахідливими.

Я не вірю, що якщо вам сподобалась якась ідея чи якщо ви надумали змінити щось в особистому житті, але наразі не знаєте, як це зробити, вас зупинять слова «не зможу». Якщо для досягнення своєї мети у вас немає необхідного досвіду, рухайтесь в іншому напрямку, шукайте інших способів. Будь-яку найскладнішу проблему можна вирішити. Якщо ви хочете літати і вам шістнадцять, рушайте на аеродром, розносьте там чай. Слухайте на всі вуха. Дивіться і вчіться. Щоб стати дизайнером-модельєром, не обов'язково навчатися у школі мистецтв. Найміться в дизайнерську фірму прибиральником, попрацюйте там спочатку віником. Прокладайте собі шлях нагору.

Моя мама, Єва, — чудовий приклад такого підходу. Коли почалася війна, вона мріяла стати льотчиком. І була налаштована дуже рішуче, попри те, що не вміла літати; вона знала, що зможе це зробити. Тож замість того щоб просто сидіти і мріяти, мама пішла на аеродром Хестона, що розташовувався неподалік від того місця, де вона жила, і попросила взяти її на роботу, щоб бути ближче до своєї мрії. Їй сказали, що в неї немає жодного шансу стати пілотом, бо літати можуть лише чоловіки. Однак маму це не зупинило — радше навпаки, вона вбачала в цьому виклик для себе. На неї звернув увагу

один з інструкторів, який порадив їй перевдягнутися в чоловіка. Моя мама була дуже гарною, танцювала в театрі, тож, очевидно, була не схожою на чоловіка. Та це їй не завадило, вона роздобула десь шкіряну льотну куртку, сховала своє біляве волосся під шоломом і навіть навчилася говорити грубим голосом. Мама отримала цю роботу — роботу, про яку так мріяла і завжди знала, що матиме її. А допомогли їй у цьому винахідливість і наполегливість. Вона навчилася ширяти в повітрі і почала навчати пілотів-початківців. Це були молоді чоловіки, що пілотували винищувачі в «битві за Британію». Пізніше вона, ставши «реном»¹, допомагала обслуговувати повітряні судна, які перевозили війська у Францію. Зовсім молоді дівчата, такі, як моя мама, виконували під час війни важливі функції агентів розвідки, працювали у збройних силах, на воєнних заводах чи копали траншеї. Усі вони, засукавши рукави, робили те, що треба було робити.

Після війни, коли для авіакомпаній відкривалися нові можливості, мама вирішила, що хоче бути стюардесою, аби побачити світ. Тоді стюардеси мали знати іспанську мову і закінчити курси медсестер. І знову мою маму не спинили ані правила, ані бюрократія. Вона вмовила нічного сторожа, який працював у щойно створеній компанії «Британські південноамериканські авіалінії», що мала в управлінні літаки «Ланкастери» та «Йорки» і здійснювала рейси між Лондоном і Південною Америкою, потай внести її ім'я у список. Це були перші пасажирські реактивні літаки, тож на її очах творилася історія. Невдовзі мама вже була стюардесою. Вона так і не вивчила іспанську і не стала медсестрою, але завдяки своїй винахідливості

¹ «Рени» (від англ. *WRNS, Women's Royal Naval Service*) — жіночий підрозділ королівських військово-морських сил Великої Британії, який існував під час Першої та Другої світових воєн. — Прим. ред.